

AZ A NAP

APRÓ ISTVÁN

Az a nap úgy kezdődött, hogy több kilométeres dugóba kerültem az elővárosban. Nem, így akármelyik nap kezdődhet, az a bizonyos inkább úgy kezdődött, hogy egy busz sávjába keveredtem a számomra ismeretlen külvárosban, és kis híján rám mászott egy nagy kék csuklós. Azért kényszerültem ismeretlen terepre, mert nem a saját kocsimmal voltam, fogytán volt az üzemanyag, és nem voltam benne biztos, hogy meddig elég a tartalék. Lejöttem hát a gyorsforgalmiról, egy kis kútnál tankoltam, azután pedig igyekeztem valahogyan visszavergődni a főútra. Viszont ahogy most belegondolok, ez sem túl érdekes, ez is előfordulhat bármikor.

Az a nap úgy kezdődött, hogy a munkahelyemre menet, a gyalogátelőnél egy erősen kifestett arcú női hullát láttam egy előttem veszteglő kocsiiban. Igen, azt hiszem, ez az, ami igazán szokatlan volt azon a reggelen. A hídra felkanyarodó sávban torlódtak a kocsik, egészen a gyalogátelőkig beállt a sor. Én a járdaszegélyen egyensúlyoztam, először átnéztem a közvetlenül előttem álló kocsik fölött a túloldalra, majd amikor felberregett a motor, tekintetem a benn ülőkre siklott. Csak egy pillanatra láthattam őket, a sor megindult, és a kocsi továbbhajtott. Viszont az a pillanat kizökkentett álmos fásultságomból. A vezető ülésén egy nő feje nyugodott, felakadt, tágra nyitott szemekkel, teste pedig kicsavarodva a másik ülésen végződött. Ahogy a kocsi elindult, a nő feje megbillent, de a szeme nem mozdult, és egészében élettelennek látszott. Semmi kétségem nem volt afelől, hogy az a nő egy hullá.

Másrészt viszont eléggé valószínűtlennek tűnt, hogy egy pasas a reggeli csúcsforgalomban teljes lelki nyugalommal furikázzon egy női hullával. Átgondolva valószerűtlen, mégis, abban a pillanatban egészen biztos voltam benne, hogy nem tévedtem, igazán halott volt az a kifestett nő.

Nahát, ebből tudtam, hogy az a nap már nem lesz olyan, mint a többi. Külsőleg persze semmi jelét nem adtam sem meglepetésnek, sem pedig egyéb érzelmi hatásnak: ennek egy nagyvárosban igazán semmi értelme. Zöldre váltott a lámpa, és nyugodt léptekkel átkeltem a túloldalra, öt perccel később pedig benyitottam az irodámba. Munkatársaimnak nem említettem az esetet: ilyesminek igazán semmi értelme egy nagyvárosi irodában. A rendőrséget sem hívtam fel: még csak ki sem röhögnének, talán udvariasságból megkérdeznék a rendszámot, de én még a kocsi színét és típusát sem figyeltem meg. Este, amikor hazaértem, nem meséltem el, mit láttam – ugye érthető: semmi értelme nem lett volna. Viszont hordoztam magamban a képet egész nap, a nő fennakadt szemei velem voltak, és a feje élettelen billenése is egyre felidéződött az agyamban. A kicsavarodott teste pedig egyenesen izgatott, pedig nem volt felcsúszva a szoknyája, vagy ilyesmi.

Emlékszem, egyszer, talán ugyanennél az útkereszteződésnél egy vékony, kopaszodó alak egy meztelen női kirakatbabával rohant át a túloldalra. Első pillantásra az is eléggé meghökkentő volt, de aztán az ember magában elröhögte magát, és utána az irodában meg otthon is elmesélte, mit látott.

A nő középkorú volt, biztosan nem kövér, de talán túl sovány sem. Az arca szép is lehetett, de nem biztos, mert amint már mondtam, túl feltűnő volt rajta a smink. Az elnyíló vaskos ajkak nagyon bordóak, a pofi vastagon púderozva, és biztosan műszempillája volt. Blúz és szoknya, vagy talán könnyű nyári ruha volt rajta. És harisnya. (Talán mégis fel volt csúszva kicsit a szoknyája?)

A férfi arcát nem láttam – annyi idő alatt vagy a nőt, vagy a vezetőt nézhettem csak meg – de abban biztos voltam, hogy teljesen nyugodt volt, magától értetődő természetességgel állt a lámpánál és kapcsolt egyesbe, amikor mehetett. Mint aki reggelente szinte mindig egy női hullával az ölében szokott munkahelyére autózni. Vagy ha mégsem, most viszont éppen azt teszi, és kinek mi köze hozzá. Foglalkoztat ez a pasas. Próbáltam elképzelni olyan szituációt, amelynek következtében

magam is hasonló helyzetbe kerülhetnék. Szabadon engedtem a fantáziámat, de minden variáció teljesen valószerűtlennek tűnt. Úgy tűnt, semmi esélyem ebben az életben, hogy egyszer esetleg egy női hullával az ölemben álljak meg a zebrán és meghökkentsek bárki járókelőt, aki véletlenül besandít a kocsimba. Végül is, ebbe bele lehet nyugodni, vannak még egyéb érdekes dolgok is az életben. Egy idő után felhagytam a képzelgéssel, és a magam részéről hagytam volna a dolgot a jelentéktelen, véletlenszerű emlékképek közé merülni, ahonnan idővel majd végleg kitörli a feledés.

Elmerültem a tennivalókban, és csak délután léptem ki az utcára, amikor egy közeli kerületi hivatalban akadt elintéznivalóm. Útközben arra a megbeszélésre gondoltam, ami még aznap estefelé várt rám, így akkor sem jutottak eszembe a reggeli képek, amikor ugyanazon a gyalogátkelőhelyen haladtam át. Így aztán tényleg meghökkentem, amikor a vaskos irattartóval a kezemben beléptem a hűvös terembe.

A hivatalban ott ült a halott nő. Élénk volt, kacarászott, gesztikulált az üveg mögött a többi hivatali Micikével, csak akkor lett szenttelen, megint olyan halottszerű az arca, amikor elhúzta a tolóablakot, és felvette a kapcsolatot egy ügyféllel. Ha kérdezték, már egyenesen látni véltem rajta a hullamerevség jeleit, mire válaszolt, olyan lett, mint egy több napos vízihulla. Velem már nem is maradt ereje szóba állni, a beszédcentrum és az arcimikáért felelős idegek úgy látszik, már bomlásnak indultak, csak a legelemibb motorikus funkciók működhettek, azok segítségével fonta rá szederjes, műkörmös ujjait aktáimra, és vont a be őket az ablakon a már tekintélyes kupacba.

Persze nem tettem szóvá, hogy ismerem.

Pár perc múlva ismét az utcán bandukoltam, és megint a tárgyalásra gondoltam, amikor a tőlem talán harminc méterre levő parkolóban egy kocsni furcsamód vagy egyméternyire megemelkedett, majd egy másodperc töredékére valósággal felfúvódott, aztán szélvédője és oldalablakai szétfröccsentek, csúf sebeket ejtve a közelben álló többi járművön és az épületek vakolatán. Sok ablak is betört.

A robbanás után talán egy percig is dermedten álltam. A közelben elsüvített néhány lemezdarab, törmelék, de a lábam a földbe gyökerezett, nem ugrottam be a tőlem csak egy lépésre levő biztonságos kapualjba. Pedig el is találhatott volna valami. Aztán elindultam a füstölgő

kocsi felé. A kormos törmelékek között két test feküdt: egy férfi arccal a földnek, meglehetősen szétroncsolódott állapotban (az egyik lába cafatokban lógott, és gyorsan nagyobbodó vértócsa kúszott ki alóla), a másik kicsit odébb egy nő – az a nő, a hulla a kocsiban, akit reggel láttam! Ő hanyatt feküdt, és teljesen sértetlen volt, még koromfolt sem piszkította be erőteljes sminkjét. A szeme most is tárva-nyitva, a szája kissé elnyílt, a teste furcsán kicsavarva, mintha egy autó első ülésén . . .

Most megint elbambultam, alig érzékeltem a körülöttem támadó futkosást, kiabálást. Bámultam a nőt, s csak lassan figyeltem fel a rendőrrre, aki már jó ideje rángatta a könyökömet:

– Maga itt volt? Látta mi történt?

*

Vállat vontam: ez egy ilyen város, az ember napjában háromszor is összefuthat ugyanazzal a hullával.

*

Az a nap úgy kezdődött, hogy több kilométeres dugóba kerültem az elővárosban. Nem, így akármelyik nap kezdődhet, az a bizonyos inkább úgy kezdődött, hogy egy busz sávjába keveredtem a számomra ismeretlen külvárosban, és kis híján rám mászott egy nagy kék csuklós. Azért kényszerültem ismeretlen terepre, mert a kölcsönkért kocsiban voltam, fogytán volt az üzemanyag, és nem voltam benne biztos, hogy meddig elég a tartalék. Lejöttem hát a gyorsforgalmiról, egy kis kútnál tankoltam, azután pedig igyekeztem valahogyan eligazodni. Viszont ahogy most belegondolok, ez sem túl érdekes, ez is előfordulhat bármikor.

Az a nap úgy kezdődött, hogy a parkolóból a munkahelyemre menet, a gyalogátkelőnél egy erősen kifestett arcú női hullát láttam egy előttem veszteglő kocsiban. Igen, azt hiszem, ez az, ami igazán szokatlan volt azon a reggelen. A hídra felkanyarodó sávban torlódtak a kocsik, egészen a gyalogátkelőig, vagy tán tovább is beállt a sor. Én szórakozottan a járdaszegélyen egyensúlyoztam, és átnéztem az összevissza zsúfolódott járművek felett. Szememmel a folyót kerestem, de az füstgázba és ködbe burkolózott. Mire a lámpa a gyalogosok számára zöldre váltott, valahol elöl, a hídnál tisztulhatott a kép, mert megmozdult a dugó. Ekkor

pillantottam be a közvetlenül előttem álló kocsiba, és mielőtt a vezető a pedálra lépett s elhúzott volna, megláttam a nyitott szemű nőt.

Hát igen, erre emlékszem, eléggé szuggesztív volt a kép. A nő feje a vezető ölében pihent, nagy, kifestett, hosszú műszempillás szemei teljesen fennakadva, mintha a férfi arcát figyelné. De hát ilyen figyelem, ilyen rácsodálkozás nincs: a nő és a tekintet halott volt. Ebben teljesen biztos voltam, bármennyire is abszurdnak és valószínűtlennek tűnik, hogy valaki a reggeli csúcsforgalomban egy hullával furikázzon keresztül-kasul a városon. Az ebből esetleg kibontakozó történetre viszont nem emlékszem. Pedig biztosan szóttem magamnak belőle egyet.

Esetleg ki akartam találni, hogy miféle dráma, vagy éppenséggel hétköznapi esemény rejtőzhet a dolog mögött? Hogy ki lehetett a nő meg a férfi? Aligha. Az égvilágon semmit sem tudtam róluk, rémtörténetek kiagyalására pedig soha nem éreztem indíttatást. A városi elidegenedésről, a rohanó közönyről is túl olesó lett volna akár csak elmélkedni is. Talán korábbi hullaélményeim nyomába eredtem volna: Igen, ez lehetséges.

Tíz évvel korábban láttam ilyen közletről autóban hullákat. Akkor reggel is dolgozni mentem. A drávaszögi kisváros külterületén, a kaszárnya előtt állt, az úton keresztülfordulva és teljesen kiégve a rendőráutó, benne két elszenesedett testtel. A kaszárnya mögötti dombról, a kerítés mellől lötték ki a páncéltörő lövedéket. A két közlekedési rendőrnek esélye sem volt velük szemben, hiszen ha számítottak is volna ilyen képtelenségre, a leselkedőket nem láthatták. A kerítés melletti bokrok és nem utolsósorban maga a kaszárnya, teljes védelmet jelentett a támadóknak. A Jugoszláv Néphadsereg helyőrségének közelsége, amelyben én és egészen biztosan a két rendőr is szolgáltunk néhány évvel korábban. Gyáva és indokolatlan gyilkosság volt, egy az első közül, amely egy új, véres korszak eljövételét jelezték. A szénné égett, füstölgr testek szaga tette egyértelművé az üzenetet, nem csupán számomra, hanem a többi rendőr számára is, akik egyre nagyobb számban érkeztek. Nyilván méricskéltni, fényképezni, helyszínt biztosítani jöttek, azt kellett volna csinálniuk, de inkább csak körülállták a füstölgr Zastavát, és hitetlenkedő pillantásokat vetettek a laktanya felé. A kerítés mögött csend volt, senki nem mutatkozott. Egy-két fojtott hangú káromkodástól eltekintve idekint is nagy volt a csendesség. Nem volt

értelme nyomozni, krétával rajzolgatni az aszfaltra, vagy repeszeket gyűjteni. A tűzoltók letakarították az utat, és a rendőrök is elmentek. Amikor beszálltak autóikba, csak sejtették, de maguk sem hitték, hogy hamarosan ők is hasonló sorsra jutnak.

Bementem a városba, és a postánál leadtam jelentésemet lapomnak. Az újság később nyilatkozatban határozta el magát írásaimtól, amelyben terroristáknak, bűnözőknek tituláltam a lesből, a közlekedési rendőröket hátba lövő dicső szerb szabadsághősöket. Nem neheztem érte.

Viszont az a női hulla a kaotikus, mégis alapjában véve békés reggeli csúcsforgalomban egészen más. Különös, de nem igazán nyugtalanító. Egy ilyen városban több ezer hulla – hogy is mondjam – produkálódik reggelente, talán nem is annyira meglepő, hogy akad közülük egy, legalább egy, aki munkahelyére (vagy akárhová) igyekszik a reggeli csúcsban. Az előbbiekre visszagondolva egyáltalán nincs baljós üzenete.

Maradjunk is ennyiben. Akárhogyan is kezdődött az a nap, mégiscsak olyan nap volt, mint a többi. És ti, akik idegesen, hajszoltan benne futkostatok, de nem láttatok még, vagy régen láttatok baljós napokat, nem rebegettetek hálát érte. „Holtfáradtan” beestetek este lakásotok ajtaján, kapkodó falatokban vacsoráztatok, aztán frissen bontott sörökkel lerogytatok a tévé elé.

– Micsoda egy nap! – sóhajtottatok, és veletek én is, hála az égnek.

2001

„Gyakran jut eszembe Péterfy Jenő kijelentése: Mindenki, aki magyarnak született s így akarva, nem akarva vállalja szenvedésünket, kárpótlást kap azáltal, hogy Arany Jánost eredetiben olvashatja.”

Kosztolányi Dezső